

NIETECHNICZNE STRESZCZENIE DOŚWIADCZENIA

1. Tytuł projektu Wspólne siedliska, wspólne zagrożenia? – konflikt między ochroną nietoperzy a ryzykiem zarażenia ludzi.

2. Czas trwania projektu 23.02.2018 – 10.04.2019

3. Słowa kluczowe (maksymalnie 5 słów), wścieklizna, *Pseudogymnoascus destructans*, nietoperze, „Nietoperek”.

4. Cel projektu (art. 3 ustawy) (wpisać odpowiednią kategorię z poniższych) A

A. Badania podstawowe

B. Badania translacyjne lub stosowane

C. Badania mające na celu zachowanie gatunku

D. Badania z zakresu medycyny sądowej

E. Badania zapewniające poprawę dobrostanu zwierząt lub warunków chowu lub hodowli zwierząt gospodarskich

F. Badania w celu opracowania i produkcji produktów leczniczych, środków spożywczych, pasz lub innych substancji lub produktów, lub badań ich jakości, skuteczności lub bezpieczeństwa stosowania

G. Badania w celu ochrony środowiska naturalnego

H. Badania w celu kształcenia na poziomie szkolnictwa wyższego lub szkolenia w celu nabycia lub doskonalenia kompetencji zawodowych

5. OPIS PLANOWANEGO DOŚWIADCZENIA

Należy określić cel naukowy lub edukacyjny doświadczenia, w tym przewidywane szkody, jakie może ono spowodować u wykorzystywanych zwierząt, i korzyści, jakie przyniesie ono dla rozwoju nauki i dydaktyki. Maksymalnie 250 słów, tekst musi być zrozumiały dla niespecjalisty.

Celem doświadczenia jest opisanie stopnia zarażenia nietoperzy patogenicznym grzybem *Pseudogymnoascus destructans*, wywołującym tzw. „Syndrom Białego Nosa”, oraz innymi czynnikami chorobotwórczymi obecnymi u nietoperzy i stanowiącymi potencjalne zagrożenie zdrowia ludzi tj. grzybami z rodzajów *Penicillium* i *Aspergillus* oraz wirusami wywołującymi wściekliznę. Badania zostaną wykonane na próbie maksymalnie 120. nietoperzy reprezentujących 4. gatunki zasiedlające Międzyrzecki Rejon Umocniony (rezerwat „Nietoperek”). Nietoperze zostaną schwytane w miejscu zimowania i poddane procedurom badawczym. Łączny czas wykonania procedur nie przekroczy 30 minut dla każdego osobnika. Po zakończeniu badań nietoperze zostaną wypuszczone w miejscu schwytania. Przeprowadzone badania pozwolą ocenić stan zdrowotny nietoperzy należących do

gatunków u których w latach 1999 – 2018 w rezerwacie „Nietoperek” stwierdzono istotny spadek liczebności tj. noca rudego (*Myotis daubentonii*) oraz mopka (*Barbastella barbastellus*) – gatunku z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej UE. – i porównanie ich z gatunkami o trendzie wzrostowym. Wyniki badań umożliwią stwierdzenie czy patogeny grzybicze i wirusowe mogą wpływać na spadek liczebności nietoperzy w czasie hibernacji. W podziemiach Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego funkcjonują dwie trasy turystyczne, na których zwiedzający mają kontakt z nietoperzami. Poznanie patogenów występujących na nietoperzach pozwoli na ustalenie poziomu zagrożenia dla ludzi oraz umożliwi opracowanie właściwych metod prewencji. Wstępne badania (Kokurewicz, et al. 2016) wykazały, że nietoperze stanowią wektor chorób grzybiczych. Planowane badania pozwolą lepiej ocenić zagrożenia zarówno dla nietoperzy jak i dla ludzi.

Klasyfikacja doświadczenia: badania inne, [PE40] Ochrona środowiska naturalnego w interesie zdrowia i dobrostanu ludzi i zwierząt

6. LICZBA ORAZ GATUNKI ZWIERZĄT PLANOWANYCH DO WYKORZYSTANIA W DOŚWIADCZENIU

nocek duży (<i>Myotis myotis</i>),	do 30 osobników.
nocek rudy (<i>Myotis daubentonii</i>),	do 30 osobników
nocek Natterera (<i>Myotis nattereri</i>),	do 30 osobników
mopek (<i>Barbastella barbastellus</i>)	do 30 osobników

7. OPIS UWZGLĘDNIENIA ZASAD ZASTĄPIENIA, OGRANICZENIA I UDOSKONALENIA¹

Badania nietoperzy w kierunku wścieklizny wykonywane są jedynie w przypadku podejrzenia tej choroby u danego osobnika. W takim przypadku Powiatowy Lekarz Weterynarii przekazuje nietoperza do Zakładu Higieny Weterynaryjnej w celu przeprowadzenia badań laboratoryjnych. W ostatnich latach wściekliznę u nietoperzy w Polsce stwierdzono w ogólnej liczbie kilku przypadków rocznie.

Przeprowadzenie planowanych doświadczeń jest jedyną metodą umożliwiającą uzupełnienie naszej wiedzy na temat opisanych wyżej problemów badawczych oraz umożliwi ewentualne przeciwdziałanie zagrożeniom dla populacji nietoperzy oraz dla zdrowia ludzi odwiedzających podziemne schronienia tych ssaków. Projekt dotyczy konkretnych gatunków nietoperzy, brak możliwości zastąpienia innym materiałem.

W celu zminimalizowania wpływu procedur badawczych na nietoperze planowane jest:

- (1) podanie wodnego roztworu glukozy każdemu osobnikowi poddanemu badaniom
- (2) zamknięcie skaleczeń powstałych w wyniku pobierania krwi za pomocą kleju chirurgicznego.

Po zakończeniu badań wszystkie osobniki zostaną wypuszczone w miejscu złowienia.

¹ Przy wypełnianiu wzorować się na instrukcji wypełniania wniosku W1 punkt. 8

Dotychczas w Polsce brakuje danych o stopniu zakażenia nietoperzy wirusami wścieklizny typu EBLV-1 i EBLV-2 oraz chorobą zwaną “Syndromem Białego Nosa” (WNS) wywoływaną przez grzyba *Pseudogymnoascus destructans*. Planowane badania oparte na dużej losowej próbie pozwolą na lepsze poznanie tych zagadnień i przeciwdziałanie zagrożeniom dla populacji nietoperzy oraz dla zdrowia ludzi.

8. Projekt jest objęty oceną retrospektywną²

☐ TAK - na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy

☐ TAK - na podstawie art. 53 ust. 3 ustawy

☒ NIE

² Wypełnia właściwa lokalna komisja etyczna ds. doświadczeń na zwierzętach. Należy zaznaczyć właściwe pole.